

УДК 656.2.001.73 (477)

НАПРЯМКИ ЗМІН ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ГАЛУЗІ В ХОДІ ЇЇ РЕФОРМУВАННЯ

Жердєв М.Д., к.е.н., професор (УкрДАЗТ)

Національним планом дій на 2012 р. щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010—2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», затвердженим Указом Президента України № 187/2012 від 12.03.2012 р., Законом України № 4442-VI «Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування» та Законом України № 4443-VI «Про внесення змін до Закону України «Про залізничний транспорт», визначено основні заходи з комплексного реформування залізничного транспорту, які будуть здійснені впродовж 2012 р.

На підставі зазначених документів визначено, що до грудня 2012 р. будуть затверджені правила рівного доступу суб'єктів господарювання до об'єктів інфраструктури залізничного транспорту загального користування. Планом реформування передбачено врегулювати порядок формування та державного фінансування соціального замовлення на пасажирські перевезення залізничним транспортом.

До вересня поточного року мають провести інвентаризацію майна Державної адміністрації залізничного транспорту України, об'єднати підприємств, установ та організацій залізничної галузі.

Стосовно реформування та удосконалення тарифної політики на залізничному транспорті передбачено, затвердити методику розрахунків тарифів на перевезення пасажирів денними швидкісними поїздами класу Інтерсіті+ (Іс+) на період проведення фінальної частини Євро-2012 та подальшої їх експлуатації. До липня 2012 р. Міністерство інфраструктури України має розробити та економічно обґрунтувати концепцію тарифів на пасажирські та вантажні перевезення залізничним транспортом і методики їх розрахунку. А у грудні 2012 р. Міністерство інфраструктури має вже затвердити методику щодо встановлення тарифів на користування інфраструктурою залізничного транспорту, перевезення пасажирів та вантажів.

У перспективі для пасажирських і приміських перевезень будуть створені окремі

підприємства, яким делегують всі повноваження і права з управління перевезеннями. Так, пасажирські перевезення дальнього прямування будуть виведені в окреме (хоча і залежне від майбутньої материнської компанії - АТ «Укрзалізниця») господарське товариство зі своїм окремим балансом та комерційними відносинами з іншими структурами. Таке господарське товариство стане національним перевізником, який буде відповідати за всі види перевезень (швидкісні, в вагонах купе, СВ, загальних, плацкартних). Проте в ньому відбудеться розподіл наданих послуг на сегменти: комерційний (купе, СВ, швидкісні) і соціальний (загальний, плацкартний).

Приміські перевезення також будуть функціонувати як окреме залежне господарське товариство. Надалі воно буде виступати засновником регіональних компаній приміських перевезень спільно з органами місцевої влади. У середньостроковій перспективі можливий допуск приватного капіталу на окремі маршрути. Це дозволить забезпечити операційну ефективність, доступність перевезень, реалізацію механізму субсидування, створення умов для оновлення активів, підвищення якості послуг.

За минулий рік заборгованість місцевої влади за перевезення пільговиків становить майже 1,5 млрд. грн. Укрзалізницею було перевезено пільговиків на суму майже 435 млн. грн., а компенсації отримано лише на 116,2 млн. грн., що становить 27% від необхідної суми. Низькі соціально орієнтовані тарифи і недостатні надходження компенсацій за перевезення пасажирів пільгової категорії і надалі руйнують нормальне функціонування пасажирського комплексу.

Тому ціна за проїзд у соціальному сегменті буде регулюватися державою, яка також буде компенсувати залізниці недоотримані доходи до рівня економічно обґрунтованих. Таким чином, стане можливим забезпечити операційну і фінансову ефективність (в тому числі за рахунок прозорості витрат), а також домогтися підвищення якості послуг, зберігши при цьому доступність пасажирських перевезень для широких верств населення.

Новий порядок організації пасажирських перевезень дозволить більш ефективно використовувати рухомий склад і покращити рівень обслуговування пасажирів та досягти рентабельності пасажирських перевезень.